

Předcházení mučení a jiným formám špatného zacházení ze strany policie – úvahy o osvědčených postupech a nových přístupech

Výňatek z 28. Všeobecné zprávy výboru CPT publikované v roce 2019

Úvod

61. Během posledních tří desetiletí výbor CPT pravidelně zkoumal způsob, jakým policejní orgány evropských zemí zacházejí s lidmi.¹ Má proto ideální postavení k tomu, aby mohl zhodnotit rozsah mučení a jiných forem špatného zacházení ze strany policistů na celém území Rady Evropy.
62. Na začátek je třeba zdůraznit, že v drtivé většině členských států Rady Evropy se většina osob, s nimiž se setkaly delegace výboru CPT a které v danou chvíli nebo v nedávné době byly v policejní detenci, neuvědomila, že by byla vystavena jakémukoli druhu ublížení ze strany policie. Naopak se tyto osoby domnívaly, že s nimi policisté, kteří je zadrželi, eskortovali je do policejních zařízení, drželi je v celách nebo je vyslyšali, zacházeli korektně. Dále stojí za zmínku, že v několika zemích se špatné zacházení ze strany policie nevyskytlo od doby, kdy výbor CPT začal začátkem 90. let uskutečňovat návštěvy. V několika dalších státech vedly reformy policie k významným zlepšením.
63. Zároveň se výbor CPT nadále v řadě evropských zemí setkává s případy špatného zacházení ze strany policie, a to za různých okolností a za účasti různých donucovacích orgánů (angl. law enforcement agencies).
64. V několika členských státech Rady Evropy se špatné zacházení ze strany policie vyskytuje hlavně během vysoce rizikové doby kolem **zadržení osob** podezřelých ze spáchání trestných činů nebo přestupků. Delegace výboru CPT si vyslechly řadu popisů událostí, při nichž síla, kterou policisté použili při zadržení nebo krátce po něm, nebyla nezbytná nebo byla nadměrná. Zejména slyšely tvrzení o ranách pěstí, kopání, úderech obuškem nebo použití pepřového spreje v situacích, kdy zadržovaná osoba nekladla žádný odpor nebo již byla pod kontrolou. Někdy o těchto tvrzeních svědčily i přesvědčivé lékařské či jiné důkazy. V některých případech došlo k údajnému zneužití pravomocí v důsledku operací ke zvládnutí davu nebo zvláštních zásahů prováděných policisty, které následně nebylo možné identifikovat (vzhledem k tomu, že měli nasazené kukly zakrývající obličej a na uniformách chybělo jakékoli identifikační číslo). Jak zdůrazňuje Evropský soud pro

¹ Od své první návštěvy v roce 1990 uskutečnil výbor CPT přibližně 440 návštěv zemí, během nichž členové delegací v soukromí hovořili s desítkami tisíc osob, které byly v té době nebo krátce předtím zadrženy policií. Také v policejních a vězeňských zařízeních zkontrolovali příslušnou dokumentaci včetně zdravotnické.

lidská práva ve své judikatuře, v souvislosti se zadržením může být legitimní, aby se policisté uchýlili k použití síly. Síla by však měla být použita pouze v oprávněných případech a pokud je to nezbytně nutné a neměla by být nepřiměřená. Nedodržení těchto základních požadavků může dosáhnout porušení článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech.² Také je třeba připomenout, že delegace výboru CPT často nalézaly důkazy o nepřiměřeně těsném poutání rukou, jež může mít vážné zdravotní důsledky. Navíc v mnoha případech zaznamenaly stížnosti na verbální napadání včetně rasistických poznámek. Výbor CPT také zjistil, že určité skupiny osob (např. osoby s duševním onemocněním nebo mladiství) by mohly být vystaveny vyššímu riziku špatného zacházení během zadržení kvůli své specifické zranitelnosti.

65. Ve značném počtu členských států Rady Evropy zůstává velmi vážným problémem špatné zacházení během **policejních výslechů** nebo v souvislosti s nimi. Během posledních deseti let obdržel výbor CPT hodnověrná tvrzení o špatném zacházení ze strany policie, které by mohlo být považováno za mučení, a shromáždil o něm forenzní zdravotní a jiné důkazy, téměř v jedné třetině členských států Rady Evropy. Tvrzené špatné zacházení spočívalo mimo jiné v použití elektrických šoků, úderech do chodidel, zavěšování nebo natahování pomocí pout, způsobování popálenin na různých částech těla, dušení plastovým sáčkem nebo plynovou maskou, poutání zadržených osob v namáhavých polohách nepřetržitě po dobu několika hodin, surovém bití a předstíraných popravách. Výbor CPT také nadále slyší líčení jiných forem špatného zacházení ze strany policie, od pohlavků po surovější formy napadení. Je zřejmé, že se jedná o záměrné zacházení. Uvedeného zacházení se často dopouštěli policisté provádějící zadržení/operativní činnost v počáteční fázi detence a před prvním formálním policejním výslechem s cílem získat přiznání nebo jiné informace. Zjištění výboru CPT naznačují, že v některých případech policejní vyšetřovatelé takové jednání tolerovali nebo dokonce podporovali. V této souvislosti mají policisté v mnoha zemích zajištěnu možnost pozvat nebo předvolat osoby k „neformálnímu rozhovoru“, „sběru informací“ nebo „podání vysvětlení“ na základě zjednodušeného řízení. Výbor CPT si při řadě příležitostí všiml, že riziko špatného zacházení bylo vyšší přesně v situacích tohoto druhu a že neformální vyslýchání „zájmových osob“ bylo zneužíváno mimo jiné k odepření procesních záruk, které by se vztahovaly na osoby formálně považované za podezřelé z trestného činu.

Profesionální policejní práce

66. V rámci svého preventivního mandátu výbor CPT soustavně zdůrazňoval důležitost **tří procesních záruk**, a to: práva na přístup k právnímu zástupci, práva na přístup k lékaři a práva na informování příbuzného nebo jiné libovolné třetí osoby o zadržení. To předpokládá, aby osoby zbavené svobody byly o těchto právech náležitě informovány, a to jak ústně při zadržení, tak hned, jak to bude možné, také písemně (např. prostřednictvím tzv. poučení o právech nebo jiného dokumentu, který obsahuje vysvětlení práv osob v policejní detenci) v jazyce, kterému rozumí.³ Tato „trojice práv“ by měla platit od samého počátku zbavení svobody policií – tedy od chvíle, kdy je daná osoba povinna zůstat na policii. Hlavní důvod k tomu se opakovaně objevoval ve zjištěních výboru CPT: právě během prvních hodin zbavení svobody policií je riziko špatného zacházení nejvyšší.

---

² Viz například rozsudky [Bouyid proti Belgii](#), č. 23380/09, rozsudek velkého senátu ze dne 28. září 2015, § 100–113, [Rehbock proti Slovinsku](#), č. 29462/95, rozsudek ze dne 28. listopadu 2000, § 71–78, a [Lavijov proti Ázerbájdžánu](#), č. 22062/07, rozsudek ze dne 10. dubna 2014, § 39–48.

³ Viz také [Směrnice 2012/13/EU](#) Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení a [Směrnice 2013/48/EU](#) o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody.

67. Výbor CPT postupně vypracoval další záruky (například náležitě vedení záznamů a vytvoření jednotného souhrnného registru zadržení) a další specifické záruky pro zranitelné osoby, jako jsou mladiství, osoby s duševním onemocněním nebo cizí státní příslušníci.⁴
68. Výbor CPT s potěšením shledal, že řada států se řídí jeho doporučeními a začlenila procesní záruky do svých právních předpisů. Nicméně výbor také zjistil, že navzdory existujícím podrobným právním předpisům **praktická implementace** těchto záruk často vykazuje závažné nedostatky. Výbor například zaznamenal zdržení v přístupu k právnímu zástupci (zejména se často stává, že advokáti ex offio se se svými klienty setkají poprvé až po prvním policejním výslechu nebo dokonce až v době prvního soudního slyšení, čímž je daným zadrženým osobám odepřena důležitá záruka proti špatnému zacházení ze strany policie). Lékařská vyšetření osob v policejní detenci jsou navíc často prováděna povrchně nebo za přítomnosti policistů. V některých zemích také mělo zavedení procesních záruk za následek vznik nežádoucích policejních praktik, například vyslýchání podezřelých na neoficiálních místech zadržení, aniž by bylo jejich odnětí svobody vůbec zaznamenáno nebo bez jakékoli možnosti uplatnit výše zmíněná práva.
69. Zavedení právních záruk tak samo o sobě nestačí. Zkušenost ukazuje, že v praxi je lze obejít, pokud budou policisté – se souhlasem nadřízených – věřit, že špatné zacházení se zadrženými osobami a podezřelými je přijatelný nebo dokonce nutný a účinný způsob, jak vykonávat policejní činnost.
70. Odborníci v zemích, které ušly dlouhou cestu překonávání špatného zacházení ze strany policie, často za klíčový faktor označují **změnu policejní kultury** nebo dokonce změnu kultury systému trestní justice jako celku. V řadě států výbor CPT s potěšením sleduje pozitivní vývoj v tom, jak se zachází s osobami v policejní detenci. Také pozoruje a podporuje významné změny kultury v rámci policie, například v Gruzii.
71. Změna myšlení začíná přísným a kompetitivním nábojem založeným na přísných kritériích výběru, zajišťující, aby složení policejního sboru odráželo rozmanitost obyvatelstva.⁵ V této souvislosti je důležitým nástrojem pro přilákání nejlepších uchazečů a udržení vysoce kompetentních pracovníků odpovídající odměňování policistů. Klíčem ke zlepšení policejních praktik je také rozvoj vhodného policejního vzdělávání, vstupní přípravy a průběžného školení v uplatňování standardů v oblasti lidských práv, vnitrostátních předpisů a záruk. Ze zkušenosti výboru CPT jde profesionální policejní práce ruku v ruce s adekvátním školením v použití síly v souladu se zásadami zákonnosti, nezbytnosti a přiměřenosti. Školení by také mělo poskytovat příležitosti k získání příslušných vyšetřovacích dovedností s náležitým přihlédnutím k věku, pohlaví, zdravotnímu stavu, jakémukoli zdravotnímu postižení nebo jiným okolnostem, které mohou činit některé vyšetřované osoby zvláště zranitelnými. Kromě toho nelze očekávat žádnou významnou změnu bez silného policejního vedení a managementu, který by důsledně dohlížel na dodržování procesních záruk a důrazně a jednoznačně upozorňoval na nulovou toleranci špatného zacházení ze strany policie. Větší odpovědnost policie je skutečně klíčovým faktorem. Policisté by měli být za všech okolností identifikovatelní⁶ a měly by být zavedeny jasné postupy oznamování a ochranná opatření pro oznamovatele (whistleblowing). Veškerá nařčení nebo jiné informace naznačující špatné zacházení ze strany policie by měly být účinně vyšetřeny a všichni pachatelé špatného zacházení by měli stanout před soudem.⁷

---

⁴ Viz věcné části předchozích obecných zpráv výboru CPT o policejních otázkách: [CPT/Inf \(92\) 3, odstavce 36 a násl.](#), [CPT/Inf \(2002\) 15, odstavce 34 a násl.](#), a [CPT/Inf \(2015\) 1, odstavce 98](#).

⁵ Viz zejména [Všeobecné politické doporučení č. 11 Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti \(ECRI\) o potírání rasismu a rasové diskriminace v policejní práci](#).

⁶ Členové speciálních policejních sil a uniformovaní policisté by například vždy měli nosit zřetelné označení hodnosti a výrazné identifikační číslo na uniformě nebo přílbě.

⁷ V tomto ohledu viz 14. Všeobecná zpráva výboru CPT: [CPT/Inf \(2004\)28, odstavce 25 a násl.](#)

72. V neposlední řadě může k významné změně policejní kultury přispět vytvoření a rozvoj účinných – vnitřních i vnějších – monitorovacích mechanismů, zejména národních preventivních mechanismů (NPM) zřízených podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

Vyšetřovací dotazování – změna paradigmatu

73. V zemích, v nichž výbor CPT zaznamenává stížnosti na mučení nebo jiné formy špatného zacházení v souvislosti s policejními výslechy, výbor obvykle zjistil, že vyšetřování trestných činů jsou velmi často vedena cílem získat doznání nebo jiné informace. V systémech trestní justice, které kladou důraz na doznání, je riziko špatného zacházení a jiných nezákonných praktik v souvislosti s policejními výslechy vyšší. Důraz na doznání dokonce vedl k justičním omylům. V některých zemích se navíc ukazuje, že klíčové ukazatele výkonnosti policistů jsou do značné míry založeny na vysoké míře objasněnosti případů, což může mít negativní vliv na chování policistů při provádění výslechů.
74. Od svého vzniku kladl výbor zvláštní důraz na vytvoření jasných pravidel nebo pokynů pro provádění policejních výslechů. Konkrétně, výbor CPT opakovaně zdůrazňoval, že cílem policejních výslechů musí být získání přesných a spolehlivých informací, aby bylo možné zjistit o vyšetřovaných událostech pravdu, a nikoli získat doznání od osoby, která už je v očích vyslýchajících policistů vinna. Výbor CPT zdůrazňuje důležitost zásady postupovat „od důkazů k podezřelému“, a nikoli „od podezřelého k důkazům“. Takový přístup je třeba používat v každodenní praxi všech zainteresovaných osob, od policistů provádějících zadržení po policejní vyšetřovatele, i dalších aktérů v systému trestní justice, jako jsou státní zástupci nebo soudci.
75. Tento „neobviňující“ přístup v zásadě obsahuje model PEACE⁸ pro **vyšetřovací dotazování** (angl. investigative interviewing), který zavedla policie v Anglii a Walesu počátkem 90. let coby metodiku pro vyslýchání podezřelých, svědků i obětí. Tato metodika byla zavedena v rámci větších reforem a naprosto změnila postupy, které se používaly při vyslýchání podezřelých, a v dlouhodobějším horizontu i smýšlení jednotlivých policistů a policie jako celku.
76. V nedávné době, během své periodické návštěvy Norska, zkoumal výbor CPT také techniky vyšetřovacího dotazování, které používá norská policie (tzv. model KREATIV⁹). Od roku 2004 tvoří kurz týkající se modelu KREATIV součást osnov univerzitního vzdělávání policistů.¹⁰
77. Cílem školení v oblasti vyšetřovacího dotazování je pomoci policistům provádět výslechy systematicky a nezaujatě a vyhnout se běžným nástrahám spojeným se spoléháním se na předem učiněné závěry.¹¹ Stejně důležité je, že usnadňuje komunikaci a tok informací a následně odhalení trestného činu. Navíc snižuje riziko lidské chyby a falešných přiznání, ke kterým může dojít při použití technik, které byly vytvořeny s cílem získat od podezřelého přiznání. Zkoumání příčin justičních omylů prokázalo, že problémy spojené s „tunelovým viděním“ nebo „konfirmačním zkreslením“ (tzn. podvědomým sklonem soustředit se pouze na ty informace, které „sedí“, a ignorovat nebo bagatelizovat údaje, které nepotvrzují přesvědčení osoby provádějící výslech) jsou ve většině případů hlavní příčinou justičních omylů.
78. Policisté, kteří mají při výslechu otevřený přístup, jsou mnohem efektivnější. Praktikují presumpci nevinu tím, že vytvářejí a aktivně zkoumají různé hypotézy prostřednictvím

---

⁸ Akronym PEACE znamená „Planning and preparation, Engage and explain, Account, Closure and Evaluation (Plánování a příprava, navázání kontaktu a poučení, vyličení, závěr a hodnocení)“.

⁹ Norský akronym znamená „(K) Communication, (R) Rule of law, (E) Ethics and empathy, (A) Active awareness, (T) Trust through openness, (I) Information, (V) Scientific anchoring (Komunikace, právní stát, etika a empatie, aktivní vědomí, důvěra díky otevřenosti, informace, opora ve vědě)“.

¹⁰ Viz [CPT/Inf \(2019\) 1, odstavec 28](#).

¹¹ V této souvislosti viz „[Stručný úvod k vyšetřovacímu dotazování – praktická příručka](#)“, Rada Evropy, říjen 2018.

systematické přípravy, empatického budování vztahu, pokládání otevřených otázek, aktivního poslouchání a strategického zkoumání a odhalování potenciálních důkazů.

79. Není překvapením, že přístup založený na vyšetřovacím dotazování – v kombinaci s praktickým uplatňováním procesních záruk od samého počátku zbavení svobody – postupně získává širokou všeobecnou podporu.¹² Má řadu výhod: boří mýtus o účinnosti drsných výslechových metod (včetně v konečném důsledku i mučení) a nahrazuje je účinnějšími metodami prevence, odhalování, vyšetřování a objasňování trestné činnosti. Je také ve srovnání s tradičními metodami, které řada policejních sborů stále používá, vnímán jako jeden z neúčinnějších přístupů k boji s terorismem. To má zase pozitivní vliv na výsledek, spravedlivost, účinnost a spolehlivost dalších trestních řízení a na to, jak policii vnímá veřejnost.
80. Přístup vyšetřovacího dotazování zjevně inspiroval výbor CPT v jeho monitorovací činnosti. Výbor se domnívá, že všichni příslušní policisté by měli obdržet podrobné pokyny k vedení výslechů podezřelých. Toho lze docílit prostřednictvím právních předpisů, nařízení nebo souborem pravidel, postupů či praktik. Jako názorný příklad lze uvést, že podle názoru výboru CPT by u výslechu v zásadě neměli být víc než dva policisté. Také by měla být jasně stanovena povolená doba trvání výslechu, doba odpočinku mezi jednotlivými výslechy a přestávky během výslechu (výslechy by například neměly trvat déle než dvě hodiny bez přerušení a podezřelí by měli mít v průběhu 24 hodin nárok na souvislou dobu odpočinku v délce alespoň osmi hodin bez výslechu nebo jakékoli činnosti související s vyšetřováním). Policejní výslechy by se zpravidla měly konat v místnostech k tomu zvláště určených a vybavených. Výbor CPT rovněž doporučuje, aby vznikl mechanismus pro průběžné sledování a systematický přezkum těchto standardů, postupů a praktik policejních výslechů. Rozvoj odpovídajícího vstupního i průběžného odborného vzdělávání v technikách výslechu hraje navíc klíčovou roli v účinné implementaci jakéhokoli takového rámce pro policejní výslechy.
81. Výbor CPT také zdůrazňuje význam přesných záznamů o všech policejních výsleších (včetně času zahájení a skončení a jmen všech osob, které byly během výslechu přítomny). Elektronické zaznamenávání policejních výslechů (pomocí zařízení pro audio a video záznam) se také stalo velmi účinným prostředkem, jak předcházet špatnému zacházení při policejních výsleších. Navíc zúčastněným policistům přináší nesporné výhody. Elektronické záznamy by měly být bezpečně uchovány po přiměřenou dobu, měly by být k dispozici dotyčným zadrženým osobám a jejich právním zástupcům a rovněž by měly být přístupné zástupcům mezinárodních i vnitrostátních monitorovacích orgánů (včetně NPM) a všem úředníkům odpovědným za vyšetřování stížností nebo hlášení o špatném zacházení ze strany policie.¹³

Centralizace policejní detence a určení střežících policistů– slibná praxe

82. V řadě zemí výbor CPT zaznamenal a přivítal trend, podle něž jsou osoby v policejní detenci v **centralizovaných policejních detenčních zařízeních**, nikoli v policejních celách, které se nacházejí v menších zařízeních nebo u zvláštních policejních útvarů.

---

¹² Viz zejména předběžná zpráva zvláštního zpravodaje OSN pro mučení ([A/71/298](#), 5. srpna 2016), který přesvědčivě zdůvodnil výhody vyšetřovacího dotazování a vyzval k vytvoření univerzálního postupu, který by stanovil soubor standardů pro nenátlakové výslechové metody a procesní záruky.

¹³ Zároveň se výbor CPT domnívá, že by se měl klást větší důraz na přístup založený na fyzických důkazech a moderních, vědeckých metodách vyšetřování trestné činnosti, konkrétně zajištění, uchování, balení, manipulaci a vyhodnocení forenzních důkazů a jejich dokumentace. Dále by měl být zajištěn snadný přístup k nejnovějším vědeckým nástrojům, jako jsou technologie analýzy DNA a automatické systémy pro určení otisků prstů (v případě potřeby i za cenu investice do vybavení).

83. Výbor často získal dobrý dojem z fungování takových centrálních policejních detenčních zařízení, která mohou osobám v policejní detenci poskytnout i lepší materiální podmínky.¹⁴ Také si všímá jasných výhod **určení pracovníků, kteří plní výhradně roli střežících policistů**. Co se týče zdrojů, dělba práce mezi operativci, střežícími policisty a vyšetřovateli může vést k užší specializaci, odbornosti a efektivitě. Naproti tomu pro policisty, kteří musí plnit dvojí nebo dokonce trojí roli – zadržet osoby podezřelé z trestného činu nebo přestupku, pečovat o blaho a práva zadržených osob (i za obtížných okolností) a vyslýchat tyto osoby v souvislosti s protiprávním jednáním –, je často osobně náročné všechny tyto role profesionálně zvládnout.
84. Oddělení různých policejních úkolů a vytvoření specializované skupiny střežících policistů může tím pádem vést k většímu pocitu zodpovědnosti těchto policistů za svěřené osoby. Případně může narušit nežádoucí *pocit sounáležitosti*, který často policistům brání, aby v případech špatného zacházení vystoupili proti svým kolegům. To předpokládá, že střežící policisté mají podporu pracovního prostředí, které uznává jejich významné přispění k odbornému fungování policie. Důležitým nástrojem profesionalizace realizace detence jsou jasné a konzistentní pokyny pro detenci, které existují v řadě zemí.¹⁵
85. Zavedení určených střežících policistů by rovněž mohlo posílit **praktické provádění různých procesních a jiných záruk**. Zatímco povinnost informovat zadržené osoby o jejich právech zůstává na policistovi či policistech, kteří je omezí na svobodě, určení střežících policistů mohou při přijetí do detenčního zařízení přezkontrolovat, zda byla zadržená osoba skutečně informována o všech svých právech, zda jim porozuměla a zda je může uplatnit. To také může pro zadrženou osobu představovat první příležitost k podání formální stížnosti proti zadržujícím policistům, například v souvislosti s použitím nepřiměřené síly při zadržení. Výbor CPT také shledal, že v některých státech musí být každá zadržená osoba neprodleně předána určenému zkušenému střežícímu policistovi dříve než je možné podniknout jakékoli další procesní kroky. Tento příslušník je odpovědný za zkontrolování stavu duševní a fyzické integrity zadržené osoby včetně toho, zda nepotřebuje navštívit zdravotníka. Také je jeho povinností poskytnout zadrženým osobám možnost informovat libovolnou třetí osobu o své situaci nebo kontaktovat právního zástupce. Určení policistů jsou řádně vyškoleni k tomu, aby kladli vhodné otázky a rozpoznali a zaznamenali ukazatele svědčící o tom, že osoba potřebuje zvláštní podporu a péči. Jedná se jednoznačně o dobrou praxi.

Upozornění:

Tento dokument je v autentickém znění publikován na internetových stránkách Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání [European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) \(coe.int\)](http://www.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním.

---

¹⁴ Výbor CPT obecně zjistil, že základní materiální podmínky, jako jsou hygienická zařízení, venkovní dvory, zasedací místnosti pro právní zástupce a místnosti pro lékařské prohlídky, jakož i stravování, mohou být lépe zajištěny ve větších specializovaných zařízeních než na malých policejních stanicích. Je však třeba poznamenat, že existence určených policejních detenčních zařízení by neměla vést k zadržení osob, na které byla uvalena vazba, v těchto zařízeních, jak se to stále děje v některých zemích Rady Evropy.

¹⁵ Příkladem může být zákon o policii a trestních důkazech v Anglii a Walesu [Police and Criminal Evidence Act \(PACE\) Code C](http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/26/section/1) – Code of Practice for the detention, treatment and questioning of persons by Police Officers, Home Office of the United Kingdom, revised, 26 July 2018 (Zákon o policii a trestních důkazech (PACE) Kodex C – Kodex postupů při zadržení a vyslychání osob policisty a zacházení s těmito osobami (Ministerstvo vnitra Spojeného království, revidováno, 26. července 2018). V některých zemích jsou role a úkoly střežících příslušníků stanoveny ve vnitrostátních předpisech (viz například § 212 ukrajinského trestního řádu (Ukrainian Code of Criminal Procedure).